

Økonomisk-politisk kalender

Den økonomisk-politiske kalender for perioden 2004 og frem indeholder en summarisk oversigt over vigtige økonomisk-politiske indgreb og begivenheder, der kan have betydning for vurderingen af tidsserierne i *Konjunkturstatistik*.

2004

9. jan. Udspil om ny kommunal struktur

Den af regeringen nedsatte strukturkommission fremlægger en 1.300 sider lang betænkning, som lægger op til, at landets 271 kommuner reduceres til ca. 100 kommuner, og at de 13 amtskommuner omdannes til 5-8 regioner. Indenrigsministeren siger efterfølgende, at regeringen går ind for betænkningens forslag om færre og større kommuner og amtskommuner. Den nye kommunale struktur ventes tidligst at være på plads i 2006.

11. feb. Balterne med i Nordisk Investeringsbank

I Helsingfors underskrives en aftale om, at de tre baltiske lande, Estland, Letland og Litauen, med virkning fra 1. januar 2005 optages som fuldgældige medlemmer af Den Nordiske Investeringsbank, som samtidig skifter navn til Nordisk-Baltisk Investeringsbank. Det er første gang de baltiske lande bliver medlem af en nordisk mellemstatslig institution.

10. mar. Regerings-forslag om nyt dansk forsvar

Regeringen fremlægger et oplæg til forsvarsforlig for perioden 2005-09. Forslaget indebærer den mest markante omstilling af dansk forsvar siden 2. verdenskrig. Truslen mod dansk landområde er væk, og forsvaret skal nu indrettes på at bekæmpe international terrorisme.

11. mar. Terror-bomber i Spanien

13 bomber placeret i forskellige regionaltog på vej mod Madrids centrum eksploderer i morgens myldretidstrafik. Resultatet er 191 dræbte og mere end 1400 sårede. Det sker tre dage før valget til det spanske parlament. Dagen efter demonstrerer over 10 millioner spaniere mod udåden. Den spanske regering beskylder hurtigt den baskiske terrororganisation ETA for massedrabet, men sporene peger mere i retning af terror-netværket Al Qaeda.

11. mar. Historisk lav rente i Norge

Norges centralbank sænker renten med et kvart procentpoint. Siden december 2002 har den norske centralbank gennemført i alt ti rentenedsættelser fra 7 pct. til nu 1,75 pct. Med den seneste nedsættelse er renten den laveste i Norge siden landet blev selvstændigt i 1905. Den ledende norske rentesats er nu lavere end renten i euroområdet.

14. mar. Valg og regeringsskifte i Spanien

Parlamentsvalget i Spanien i skyggen af terrorbomberne tre dage tidligere bliver et stort og overraskende nederlag for det konservative regeringsparti. Socialistpartiet går frem og bliver Spaniens største parti. Socialistpartiets leder siger, at han som kommende regeringschef vil trække de 1300 spanske soldater hjem fra Irak.

16. mar. Udspil om finanspolitisk lempelse

Regeringen ønsker at igangsætte et økonomisk opsving og spiller ud med forslag om skattelettelser, fremrykkede of-fentlige investeringer og flere penge til efteruddannelse. Denne finanspolitiske lempelse skønnes at nedbringe ledigheden med 12.000 frem mod årsskiftet.

29. mar. Politisk forlig på energiområdet

Et stort flertal i Folketinget indgår et forlig, som fastlægger de fremtidige spilleregler på energiområdet. Ifølge aftalerne overtager staten ejerskabet af det overordnede el-net. Samtidig afklares kapitalforholdene i el-selskaberne. Der skal opføres to nye havmølleparker samtidig med at gamle uheldigt placerede vindmøller fjernes. Aftalerne rummer også øget forskning og udvikling på energiområdet. Endelig sikres, at al el fremover skal sælges på markedsvilkår.

19. apr. Mæglingforslaget godkendes

Forligsmandens mæglingforslag til nye overenskomster på arbejdsmarkedet godkendes med 98,8 pct. af stemmerne på arbejdsgiverside og med 57,5 pct. på lønmodtagersiden.

24. apr. Ny forsvarsminister

Søren Gade (V) udnævnes til ny forsvarsminister efter partifællen Svend Aage Jensby, der valgte at træde tilbage som minister efter kritik for brud på tavshedspligten i folketingets kontroludvalg.

26. apr. Regeringen foreslår en kommunalreform

På grundlag af Strukturkommissionens betænkning fra januar fremlægger regeringen sit udspil til en kommunal reform. Der lægges op til et Danmark, hvor alle kommuner skal omfatte mindst 25.000-30.000 indbyggere. De nuværende 13 amtskommuner foreslås reduceret til fem regioner.

1. maj EU udvides med ti nye medlemslande

EU udvides med ti nye medlemmer, nemlig Estland, Letland, Litauen, Polen, Tjekkiet, Slovakiet, Ungarn, Slovenien, den græske del af Cypern samt Malta. Tilsammen har de ti lande 75 millioner indbyggere. Det udvidede EU omfatter nu 25 lande med 454 millioner mennesker.

14. maj Kronprinsen gifter sig

Kronpris Frederik gifter sig med den australsk fødte Mary Donaldson.

10. juni Forlig om forsvaret

Et stort flertal i Folketinget omfattende seks partier indgår forlig om forsvaret for perioden 2005-09. Forliget indebærer bl.a., at værnepligten nedsættes til fire måneder, og at der ikke indkøbes nye ubåde.

12. juni Aftale om kommunernes økonomi

Finansministeren Thor Pedersen indgår på regeringens vegne forlig med Kommunernes Landsforening om kommunernes økonomiske ramme for 2005. Dagen før indgik ministeren en lignende aftale med Amtsrådsforeningen om amtskommunernes økonomi næste år.

13. juni Valg til Europaparlamentet

Kun 45,5 pct. af vælgerne i EU-landene afgav deres stemme, hvilket er den hidtil, laveste valgdeltagelse til Europaparlamentet, der nu omfatter 732 mandater heraf 14 danske. I Danmark stemte 47,9 af vælgerne. Valget blev en stor sejr til den tidligere statsminister Poul Nyrup Rasmussen fra Socialdemokraterne, mens Venstre, Junibevægelsen og Folkebevægelsen mod EU blev valgets tabere. I Sverige, Storbritan-

nien og de fleste andre EU-lande gik unionsmodstanderne imidlertid frem.

17. juni Enighed om en forfatning for EU

Stats- og regeringscheferne fra de 25 EU-lande når til enighed om et forslag til en forfatning for EU. Samtlige EU-lande skal imidlertid efterfølgende godkende forslaget før forfatningen kan træde i kraft. I flere lande, herunder Danmark, er det besluttet at bringe forfatningsforslaget ud til en folkeafstemning.

24. juni Ny kommunal struktur i Danmark

Et folketingsflertal bestående af regeringspartierne og Dansk Folkeparti enes om en ny kommunal struktur på grundlag af Strukturkommissionens betænkning. De 13 amter nedlægges og sygehusopgaverne overtages af fem store regioner med "hovedstæder" i Ålborg, Viborg, Vejle, Sorø og Hillerød. Regionerne får ikke mulighed for selv at udskrive skatter. Kommunerne, der skal overtage amternes øvrige opgaver, bliver også færre, men større: De 271 kommuner skal reduceres til omkring 100. I november 2005 afholdes kommunalvalg i de nye sammenlagte kommuner. Den ændrede kommunale inddeling med den nye opgave- og byrde-fordeling skal træde i kraft 1. januar 2007.

28. juni Den danske krone får selskab i ERM2

Tre af de nye EU-lande, nemlig Estland, Litauen og Slovenien, indtræder i EU's valutakurssamarbejde ERM2 (Exchange Rate Mechanism), hvor Danmark siden euroens indførelse har været eneste deltagerland. I ERM2 holdes værdien af deltagerlandenes valutaer fast omkring en aftalt centalkurs i forhold til euroen.

29. juni Ny formand for EU-kommissionen

Den portugisiske statsminister José Manuel Durao Barroso udpeges til ny formand for EU-Kommissionen efter den italienske Romani Prodi.

2. aug. Regeringsomdannelse

Statsminister Anders Fogh Rasmussen omdanner sin VK-regering: Kristian Jensen (V) bliver ny skatteminister i stedet for Svend Hovmand, der forlader regeringen. Ny miljøminister bliver TV-journalisten Connie Hedegaard (K), der afløser Hans Christian Smidt (V), som bliver fødevareminister. Han afløser Mariann Fischer Boel (V), der udnævnes til Danmarks nye EU-kommissær i Bruxelles. Eva Kjær Hansen (V) bliver socialminister og afløser Henriette Kjær (K), der bliver chef for et nyoprettet Familie og forbrugsministerium. U-landsområdet flyttes fra Udenrigsministeriet til Bertel Haarders (V) ministerområde.

11. aug. Landbrugskommissær-posten til Danmark

Danmarks nyudnævnte EU-kommissær Mariann Fischer Boel tildeles landbrugsområdet i EU-kommissionen.

26. aug. Finanslovsforslag for 2005 fremsættes

I det fremlagte finanslovsforslag forventer regeringen, at overskuddet på de samlede offentlige finanser stiger fra 17,4 mia. kr. i 2004 til 29,7 mia. kr. i 2005. For staten alene ventes overskuddet at vokse fra 2,8 mia. kr. til 20,5 mia. kr.

14. sep. Flere valutaer kursnoteres i København

Nationalbanken udvider listen med dagligt offentliggjorte valutakurser med følgende valutaer: Bulgarske lev, cypriotiske pund, maltesiske lira, rumænske lei, slovenske tolar, slovakiske koruna, tyrkiske lira, sydkoreanske won og sydaf-

rikanske rand. Nationalbanken kursnoterer herefter dagligt i alt 29 valutaer.

30. sep. Aktiekurserne op

KFX-aktiekursindekset nåede op på indeks 281,46, hvilket er det højeste niveau for aktiekurser i Danmark siden begyndelsen af september 2001.

7. okt. Olieprisen slår ny rekord

Prisen på råolie steg til over 52 dollar pr. tønde, hvilket er en ny højderkord. Økonomer siger, at en vedvarende høj oliepris vil lægge en dæmper på det økonomiske opsving i Europa og USA.

22. okt. Forslag om en Metro Cityring i København

Regeringen fremlægger forslag om etablering af en Metro Cityring i København. Den nye metrobane skal gå fra Københavns Hovedbanegård, over Højbro plads, Kongens Nytorv, Østerbro, Nørrebro, Frederiksberg og Vesterbro. Arbejdet skønnes at koste 13 mia. kr.

27. okt. Den nye EU-Kommission i vanskeligheder

For ikke at blive nedstemt udsætter José Manuel Barroso afstemningen i Europaparlamentet om godkendelse af hans nye EU-Kommission. Det er modstand mod den udpegede italienske kommissær Rocco Muttiglione, der har luftet kontroversielle synspunkter på homoseksuelle og på kvinders rolle i samfundet, som har fremkaldt situationen.

29. okt. EU's forfatningstraktat underskrives

Ved en højtidelighed i Rom underskrives EU' forfatningstraktat af de 25 landes stats- og regeringschefer. Forfatningen træder i kraft 1. januar 2007, hvis den forinden er godkendt i alle medlemslande hvoraf Danmark og en halv snes andre EU-lande vil lægge sagen ud til folkeafstemning.

1. nov. Dansk aftale om EU's forfatningstraktat

Regeringspartierne Venstre og Konservative indgår aftale med Socialdemokratiet, Radikale og SF om fortolkning af EU's forfatningstraktat. Aftalen indebærer, at de fem partier vil anbefale et ja, når traktaten skal ud til folkeafstemning i Danmark. Aftalen betyder bl.a., at kun i tilfælde af enighed blandt de fem partier kan Danmark gå med til flertalsafgørelse i EU vedrørende en række spørgsmål som f.eks. arbejdstageres sociale sikring og beskyttelse, ophævelse af arbejdskontrakter, beskæftigelsesvilkår for tredjelands borgere, direkte personskatter samt harmonisering af afgifter, herunder moms. Aftalen indebærer også, at forfatningstraktaten sendes ud til folkeafstemning alene. Først senere kan de fire danske EU-forbehold evt. sendes til afstemning.

2. nov. USA genvælger Bush som præsident

Ved rekordhøj valgdeltagelse bliver republikaneren George W. Bush genvalgt som præsident i USA for de næste fire år. Modkandidaten, den demokratiske John Kerry bliver slået med 3,5 millioner stemmer. Ved valget styrkes det republikanske partis flertal i begge Kongressens kamre, Senatet og Repræsentanternes Hus.

10. nov. Aftale om finansloven for 2005

Regeringen og Dansk Folkeparti indgår en aftale om finansloven for 2005, der bl.a. indebærer

- en styrkelse af sundhedsområdet herunder en særlig indsats på kræftområdet. Der afsættes yderligere 575 mill. kr. i 2005.

- en forhøjelse af den supplerende pensionsydelse og et særligt varmetillæg for pensionister. Pensionsydelsen stiger med 340 mill. kr. i 2005.
- styrket forskning især på grundforsknings- og højteknologiområderne. Der afsættes 4 mia. kr. i 2005 i kapitaltilskud finansieret ved salg af statslige aktiver mv.
- en landsdækkende pasningsgaranti for børn.
- antallet af fængselspladser øges med 150 fodlænkepladser til afsoning for spritbiler og yderligere 160 andre afsoningspladser.
- nedsættelse af afgifterne på øl og vin, men afgiftsforhøjelser på cigaretter og på alkoholsodavand.

Med aftalen om 2005-finansloven bekræfter regeringen og Dansk Folkeparti rammerne for den offentlige økonomi frem mod 2010, herunder

- en årlig realvækst i det offentlige forbrug på 0,5 pct.
- fortsat skattestop og fremrykket nedbringelse af den offentlige gæld for at sikre en holdbar finanspolitik.

For at overholde skattestoppet er parterne enige om at nedsætte den statslige bundskat med 150 mill. kr. i konsekvens af de kommunale skattestigninger i 2005, således at den samlede beskatning ikke stiger.

15. nov. Nordisk storbørs på vej

Københavns fondsbørs og den svensk-finsk-baltiske OMX-børs underskriver en hensigtserklæring om at slutte sig sammen. Samtidig opfordres børserne i Oslo og Reykjavik til at slutte sig til den nye nordiske storbørs. Dermed er der taget skridt i retning af et fælles nordisk og baltisk marked for værdipapirer.

16. nov. Grækenland slipper for straf trods euro-snyd

EU's økonomi- og finansministre nøjedes på deres møde i Bruxelles med en henstilling til grækerne om at efterleve den budgetdisciplin, som er forudsætningen for euro-samarbejdet. Det sker, efter at det er kommet frem, at Grækenland i 2001 snød sig ind i euro-samarbejdet ved at indrapportere for små tal for budgetunderskuddet. Realiteten er, at Grækenland hvert eneste år siden 1997 har overskredet ØMU-grænsen om et offentligt budgetunderskud på højst 3 pct. af BNP.

8. dec. Stor mejerifusion

Den dansk-svenske mejerikoncern Arla Foods går sammen med det hollandske mejeriselskab Campina. Godkendes den nye fusion, bliver Campina-Arla efter omsætning verdens største mejerikoncern og Danmarks næststørste virksomhed efter A.P. Møller-Mærsk.

10. dec. Stor energifusion

Det jysk-fynske elektricitetssamarbejde, Elsam, fusionerer med Dansk Olie og Naturgas, DONG. Fusionen sker på grundlag af en værdi af Elsam på 28 mia. kr. og en værdi af DONG på 21 mia. kr. Fusionen er betinget af konkurrencemyndighedernes godkendelse.

13. dec. USA-renten op

For femte gang i 2004 hæver den amerikanske centralbank den ledende rente. Denne gang med et kvart procentpoint til 2,25 pct.

14. dec. EU støtter Tyrkiets optagelse i EU.

Med godt 60 pct. af de afgivne stemmer støtter EU-parlamentet, at EU skal påbegynde optagelsesforhandlinger med Tyrkiet.

15. dec. Historisk lav rente

Realkreditens rentetilpasningslån refinansieres midt i december til en historisk lav rente. For lån med etårig tilpasning er renten nu nede på 2,4 pct. gældende for 2005. Renten for 2004 var på 2,6 pct. og for 2003 på 3,1 pct.

21. dec. SF siger ja til EU-forfatningen

En urafstemning blandt SF's medlemmer viser, at 63,8 pct. af de afgivne stemmer ja til EU's kommende forfatningstraktat. Partiet går dermed ind for EU-forfatningen.

26. dec. Flodbølge i Det Indiske Ocean

Et undersøisk jordskælv ud for Sumatras kyst, som måles til 9,0 på Richter-skalaen, frembringer voldsomme flodbølger, der rammer kysterne til alle lande omkring Det indiske Ocean. Resultatet er store ødelæggelser og mere end 225.000 dødsopfre, heriblandt 8 danske turister på juleferie i Thailand. 41 danskere savnes fortsat. Flere norske og langt flere svenske turister dræbes af flodbølgen.

31. dec. Rekordhandel med aktier på børsen

Omsætningen med aktier på Københavns fondsbørs blev i 2004 på 593 mia. kr. Det er en stigning på 42 pct. i forhold til 2003. Den hidtidige omsætningsrekord var fra år 2000.